

KOMMENTAR

Når vil Den norske kirke at dagens asylsystem ikke

Da flyktningkrisen rammet Europa i 2015 innså direktøren for UDI at systemet for å håndtere asylsøkere ikke var bærekraftig eller logisk. Mellomkirkelig råd avviste derimot at det fantes en «flyktning-krise».

For under et år siden ga Frode Forfang – som fra 2012 til 2024 var direktør i Utlendingsdirektoratet (UDI) – boken «Asylparadokset».

Der starter han med den såkalte flyktningkrisen i 2015 og forteller om et besøk på Storskog i Finnmark, på grensen til Russland, en høstdag dette året. Der kunne han observere at flyktninger kom sykkelende for å søke asyl.

«I det øyeblikket de nådde grensen på Storskog, kunne de be om asyl. Da ville de bli Norges ansvar», forklarer Forfang.

Han forteller at grensekontrollene sør i Europa brøt sammen. I løpet av høsten 2015 kom 200 000 asylsøkere til Tyskland hver måned. Den store tilstrømningen til Sverige førte til en brå politisk u-sving da «en alvorstynget statsminister Stefan Löfven» fortalte at «flyktningssituasjonen var blitt uholdbar».

Forfang legger til: «Visestatsministeren fra Miljøpartiet sto ved siden av og gråt».

«Asylkrisen i Europa høsten 2015 var en øyeåpner. Jeg innså at systemet verken var bærekraftig eller logisk», konstaterer Forfang.

MINNER OM FORAKT

Jeg vet ikke nøyaktig hva representanter for Den norske kirke mener om Forfangs fortelling eller konklusjon.

Men det er oppsiktsvekkende at et ressursdokument som Mellomkirkelig Råd utga i 2021 møter europeiske politikeres håndtering av flyktningkrisen med noe som minner om forakt:

«Årene etter 2015 har blottlagt europeiske politikeres manglende evne til å ta ansvar og utvise lederskap. Situasjonen i Europa, som på mange måter kulminerte i 2015, kunne vært håndterbar med politisk vilje og samarbeid», står det i innledningen.

Dokumentet fører til at det som «var en politisk krise i Europa, er i mediene og av politikere, gitt navnet «flyktningkrisen».

Budskapet er altså at begrepsbruken var feil. Den enorme tilstrømningen var bare en politisk utfordring som kirkens ledere vet at burde vært håndtert mye bedre.

Det er i hvert fall ingenting å utsette på selvbildet til Mellomkirkelig råd som altså er et svært sentralt organ i Den norske kirke.

GRUNNLOSE ASYLSØKNADER

I dag er mer enn 120 millioner mennesker på flukt i verden. Antallet er omtrent fordoblet i løpet av de siste ti årene.

Situasjonen er altså langt mer dystert enn da flyktningkrisen inntraff for drøyt ti år siden.

Den store utfordringen med dagens asylsystem er at alle disse har

rett til å søke asyl. Frode Forfang påpeker at at alle europeiske land derfor forsøker å hindre mennesker fra å komme til sine grenser. Rett og slett fordi antallet som ville «reist til Europa for å søke asyl dersom veiene var mer åpne» sannsynligvis ville vært enormt og helt sikkert «oversteget mange ganger det noe land kunne akseptert».

I tillegg ville systemet for å behandle asylsøknadene brutt sammen, «i hvert fall hvis man skulle anvendt noe som ligner på nåværende regler og prosedyrer».

SKEPTISK TIL DEBATT

Dessverre er det lite som tilsier at Den norske kirke – og Mellomkirkelig råd – vil forholde seg til denne utfordrende realiteten.

I stedet er omtrent eneste perspektiv derfra at asylretten må beskyttes. I det nitten sider lange dokumentet fra 2021 vektlegges at FNs høykommissær for flyktninger har

advart «om at asylretten er under angrep langs EU's yttergrenser».

I en uttalelse fra Mellomkirkelig råd i 2009 leser vi at økningen «i antall asylsøkere har ført til ny debatt om norsk asylpolitikk». Det sees åpenbart på som uheldig. Derfor understreker uttalelsen at «asylsøkere har rett til å få søknadene sine behandlet, og rett til opphold dersom de oppfyller kriteriene for dette».

Det høres kanskje tilforlatelig ut og rimelig.

Men det er tilfelle bare hvis antallet asylsøkere som reiser mot Norge er ganske lavt. Kommer tre prosent av verdens flyktninger til vår grense, vil opp mot fire millioner mennesker ha krav på å få sine søknader behandlet. Og Norge måtte ha ordnet innkvartering mens de ventet på svar.

BAKGRUNNEN VAR JØDEFORFØLGELSENE

Frode Forfang understreker i sin

bok at han ikke angriper asylretten som sådan.

Tvert imot har han stor forståelse for at FNs verdenserklæring om menneskerettigheter i 1948 løftet fram at «forfulgte måtte få beskyttelse hvis de krysset grensen til et trygt land».

Under jødeforfølgelsene på 30- og 40-tallet var dette slett ikke alltid tilfelle.

Men i dag – nesten 80 år senere – fører asylsystemet, slik det er blitt utformet, til en rekke uheldige konsekvenser.

Forfang skriver om menneskesmugling, om migranter som kommer på reisen, om land som bruker migranter som våpen, om kaos ved grensene og om ukontrollert innvandring.

NÅR RETUR ER NESTEN UMULIG

Systemet innebærer også at mennesker – selv om de har reist ulovlig

gjennom en rekke helt trygge land – gis en mengde rettigheter hvis de tilfeldigvis bestemmer seg for å søke om asyl i Norge.

Dessuten: De som ikke får opphold, blir ofte værende.

«En asylsøker kan smugles inn i Europa, men verken Norge eller andre europeiske stater kan smugle dem tilbake til hjemlandet», påpeker Forfang. Han tviler på at «vi noen gang vil klare å returnere flertallet av dem som får avslag på opphold».

Å utnytte dette systemet er derfor svært fristende.

Nettopp derfor driver mange land, også Norge, med signalpolitikk. Forfang skriver ærlig hva det betyr: «Det har på tvers av regjeringer vært en nokså klar vilje til å påføre enkeltmennesker store økonomiske kostnader for å kunne sende ut signaler om en konsekvent og streng politikk».

Jeg kan forstå at slik signalpolitikk oppfattes for brutal – og at

MELLOMKIRKELIG RÅD: Dette er medlemmene i Mellomkirkelig råd i Den norske kirke akkurat nå.